

ENS BARREGEM!

Guia Didàctica

Introducció

La construcció solidària del nostre món actual i del pròxim segle requereix buscar noves maneres de relació entre els diversos grups humans i entre les seves cultures. Treballar per un model de societat que doni resposta als canvis en la composició social i a la diversitat cultural des de la ciutadania plena, el laïcisme, la igualtat d'oportunitats i el antiracisme és un requisit indispensable. Aquest llibre i la seva guia volen oferir una resposta a aquesta transformació de la realitat social, amb la finalitat de canviar discursos i actituds xenòfobes que dia a dia han anat calant en la societat, i en concret en els nostres nens/es i adolescents. En definitiva es tracta d'una iniciativa educativa per a generar canvis que suposin un pas més en la construcció d'una societat que respecti la diferència i defensi la igualtat de drets i oportunitats de tots els ciutadans.

Per a això és imprescindible la prevenció del racisme de la vida quotidiana, aquelles manifestacions que afecten a la vida de les persones, en l'escola, en les botigues, en el carrer, en espais d'oci, etc. Aquest tipus de racisme anomenat racisme social, que ve determinat pel racisme d'Estat (limitació de les persones immigrades com ciutadans i el foment de la seva exclusió social), per la falta de polítiques socials que originen la competitivitat per uns recursos escassos arribant a culpabilitzar de tot a la immigració, i per un racisme culturalista on es dóna un pes excessiu al fet cultural.

Aquest conte vol tractar sobretot aquest últim element amb els nens/es i adolescents, volent transmetre que la cultura no és un fet estàtic i no pot vincular-se al lloc de naixença o d'origen de la persona, la cultura és dinàmica i ve donada per la família, l'educació, la personalitat, etc., i que per tant aquelles dificultats i/o problemes socials no es poden tractar sota una perspectiva merament cultural.

En els nostres dies s'està donant molta importància a la immigració, quan en realitat ens podríem plantejar: què ens ha canviat més la vida, la immigració o l'ús del mòbil?

Objectius

Els objectius a assolir es poden esquematitzar en tres apartats. D'aquesta manera els alumnes i alumnes han de:

1. Reconèixer i acceptar la diversitat cultural com una realitat social
2. Respectar aquesta diversitat com a element enriquidor, exigint la seva igualtat de drets i d'oportunitats.
3. Qüestionar i rebutjar prejudicis i estereotips que socialment s'assignen a determinats col·lectius simplement pel seu lloc de naixença o origen.

Activitats

A partir del conte es poden preparar diverses activitats per assolir aquests objectius, adequant-les segons les edats. A continuació es presenten alguns exemples

d'aquestes que s'han situat en cadascun dels cicles de Primària, però que també es poden adequar a altres edats o situacions (fins i tot en l'Educació Inicial o en l'ESO).

Aquestes activitats es proposen treballar en les diferents matèries del currículum de Primària, especialment en llengua, coneixement del Mitjà, plàstica i matemàtiques (representar informació numèrica en gràfics i %).

Cicle Inicial o Mig

Lectura del conte en grups reduïts, ensenyant i comentant cadascun dels dibuixos, aclarint el significat de les paraules més difícils i demanant l'opinió dels nens i nenes.

A partir de la lectura proposem les següents activitats.

- Es pot demanar que cadascun dels nens/as seguint els exemples del llibre s'inventi una altra situació (de la seva pròpia experiència o no), la dibuixin i escriguin una breu frase explicant-la.
- Identificar en la primera il·lustració del conte els diferents personatges.
- Realitzar un collage distribuint als diferents personatges del conte en altres situacions. És possible trobar un paleta romanès que sigui amic d'una alemanya i un xinès? I una persona nascuda a Pakistan en un equip de bàsquet?
- Realitzar un mapa del món situant els diferents orígens dels personatges del conte.
- Realitzar amb tots aquests treballs una exposició i posar-li un títol o frase que sintetitzi el contingut. Consensuar la proposta.

Cicle Mig o superior

- Lectura personal del conte
- Respondre la fitxa de lectura (exemples de preguntes):
 1. Inventar i dibuixar una situació diferent amb altres personatges.
 2. Què tenen en comú els diferents personatges del conte?
 3. Situar en un mapa mundi els personatges que apareixen en el conte.
 4. Explicar amb una frase el conte.
- Posada en comuna dels treballs individuals, construint una frase entre tots que sintetitzi el llibre.
- Comprovant el títol del llibre:
 1. Realitzar en grups reduïts enquestes en el col·legi, amb la finalitat de saber els orígens de la població de l'escola, d'aquesta forma es poden realitzar gràfics amb la població de:
 - La classe
 - Nens/as que hi ha en el pati
 - De les famílies dels nens/as de la classe
 - Dels professors
 2. En un mapa mundi localitzar els diferents orígens de la comunitat escolar.
 3. És veritat que "Ens barregem"?
- Realitzar els següents exercicis complementaris posant-los sempre en comú:
 1. Amb quin dels personatges que sorgeixen en el conte creus que et duries millor? Per què? I amb com pitjor? Per què?
 2. Fes un llistat d'aquelles qualitats que ha de tenir una persona per a ser el teu amic.
 3. En el llistat de qualitats, has tingut en compte el lloc del seu naixement?

4. Tria un personatge del conte i realitza una descripció de com pot ser.
5. De la següent llista contesta si les afirmacions són veritables o falses:
 - “Tots els xinesos mengen arròs”
 - “Els Pakistaneses tenen botigues”
 - “Les noies no saben jugar a futbol”
 - “Els catalans saben ballar la sardana”
 - “Els immigrants són aquelles persones que vénen A Espanya en pasteres”
 - “Els andalusos són divertits”
6. Defineix amb les teves paraules i amb l'ajuda del professor/a els següents termes: estereotip, prejudici, discriminació, racisme.
7. Després de l'exercici anterior i sabent que és un estereotip, fes una llista d'aquells que es puguin relacionar amb els diferents personatges presentats en el conte.
8. Fes una llista d'altres estereotips relacionats amb altres col·lectius que hagis escoltat o vist.
9. Analitza l'origen o lloc de naixença dels jugadors del teu equip preferit, es té en compte els prejudicis que abans has escrit? Per què? Quina diferència hi ha?
10. En la vida real, com has pogut comprovar tenim imatges preconcebudes de les persones. Com creus que poden afectar aquests prejudicis en la vida quotidiana? Explica o inventa una situació.

Una vegada realitzades aquestes propostes d'activitats o altres més, es poden enviar els treballs dels alumnes i alumnes en format electrònic al portal d'acció antiracista www.pouracisme.org, on es mostraran a la pàgina web.

També s'aconsella entrar en el portal durant la realització dels exercicis ja que els alumnes i alumnes poden anar contrastant les seves respostes amb les d'altres nens/es d'altres escoles (veure com cada zona manté uns estereotips i prejudicis diferents, les diversitats que presenta cada centre, etc.).